

Köögivilja maehaia II

külvamine, pikeerimine, istutamine

Priit Põldma
EMÜ, aianduse osakond

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

Temperatuuri suhtumise järgi jaotatakse köögiviljad

- **külmakindlad köögiviljad:** pärinevad parasvöötme aladelt
 - seeme idaneb < 10°C (redis, peakapsas 1...3°C), optimaalne 18...25 °C,
 - taluvad lühiajaliselt öökülmi nii istikuperioodil kui sügisel.
 - Opt. kasvutemperatuur 15...20 °C.
- **soojanõudlikud:** pärinevad troopilistelt aladelt
 - Idanevad 10...15 °C, opt. 20...30 °C, ei talu alla 0 °C (+3 °C).
 - Opt. kasv 20...30 °C
 - Avamaale küvil/istutamisel jälgida, et muld oleks piisavalt soojenenud (nt. kurk vähemalt 12...13 °C) ja ei oleks öökülmaohtu

Ettekasvatamise vajadus

- Ettekasvatatavad
- Otse külv avamaale
- Otsekülv või ettekasvatamine
- Soojalembesed kultuurid: nt. kurk, kõrvits, arbuus
- Pika kasvuperioodiga taimed: nt. porrulauk, juurseller, hiline kapsas
- Varajased köögiviljad või saagialguse varasemaks toomine: nt. söögipeet, kaalikas
- Kui kasvukoht on liigniiske, raske lõimisega, külm

Ettekasvatamine

- Aknalaual
- Lavas, kasvuhoones mullas (nn avajuursed taimed)

Lavakast vanadest akendest

Ettekasvatamine

- Külvikastis
- Kassetis
- Potis

Kui kassetti osta ei taha!

- ✓ Jogurtitopsid
- ✓ Munarestid
- ✓ Kilekotid
- ✓ jpm.

Külvamine - porgand

Varajane porgand – sobiv tihedus 60-70 taime/m
 Säilitusporgand – sobiv tihedus 70-110 taime/m

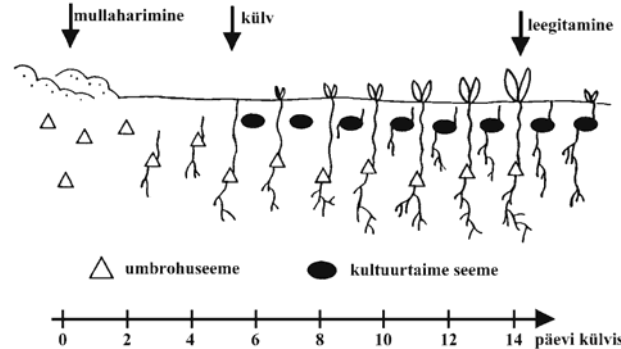
Külv käsitsi ca 20-30 cm kõrguselt

Külvisügavus 1-2 cm.
 Külv – mai I-II dekaad.
 Reavahe 55 cm.
 Seemet segada jahuga, liivaga (?), vana seemnega.

Umbrohutõrje - porgand, sibul

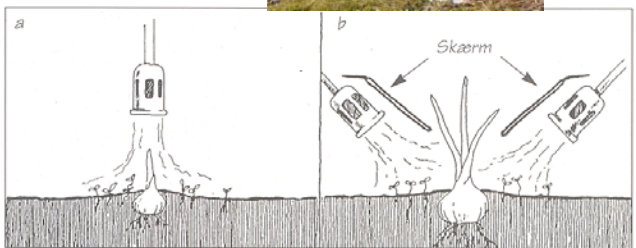
Tärgamise eelselt võib kasutada umbrohtude leegitamist.

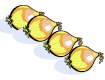
△ umbrohuseeme ● kultuurtaime seeme

0 2 4 6 8 10 12 14 päevi külvist

Leegitamine

SIBUL tippsibulast kasvatamine

suurus	diam. mm	arv kg kohta
2	22-26	125-150
3	15-22	200-300
4	10-15	500-700

- ✓Sorteerida suuruse järgi.
- ✓Istutussügavus - 2-4 cm väiksemad mullapinnale lähemale, suuremad sügavamale.
- ✓Suuremad tippsibulad tagavad varajasema saagi.
- ✓Raskema lõimisega muldadel suuremad tippsibulad (mitte alla 10-15 mm)

SIBUL tippsibulast kasvatamine

- ✓Mahapanek: 60 -150 tippsibulat /m²
- ✓Reavahe 20-50 cm, (10)15-20 taime jooksva meetril.
- ✓Istutustihedus mõjutab sibula suurust
- ✓Oleneb sordist ja -tüübist

Istikutest kasvatamine

Väljaistutamine mai keskel (käsitsi?).
 Kasvuaegne hooldus sarnane tippsibulast tarbesibula kasvatamisele.

Istutamine

Väljaistutamisel varajase peakapsa istikul 6...7 pärislehte, keskvalmival ja hilisel kapsal 4...5 pärislehte.

Kurk, kõrvits: 1 –(2) pärislehte.

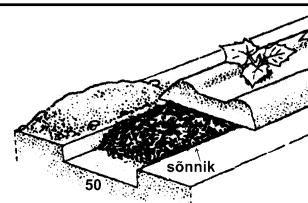
Enne avamaale istutamist tuleb taimi karastada.

Istutatakse pilvise ilmaga õhtupoolikul. Istutamisel tuleks taimi kasta.

Soepeenar

- Soojalembelistele kultuuridele: kurk, tomat jms.
- Temp. tõuseb 45-55 °C, ja hakkab aeglaselt langema.
- Istutada ca 2.näd.pärast 25-28 °C
- eraldub rikkalikult CO₂
- Värske sõnnik, värske rohi, põhk, puukoor

Peakapsas

Istikutest ettekasvatamine → istikukassett, avajuursed taimed.

- Istutamine alates Mai I dek.
- Vao põhja või vao harjale
- Reavahe sõltuvalt sordist ja/või vahelharimisvõimalusest

Varajased: (45)50x(45)50 cm
Keskvalmivad:60x60cm
Hilised:(60)70x(60)70 cm

Jahedate öödega muutub taim punakaks

Peenarde multšimine

- Hoiab niiskust
- Tõrjub umbrohtusid
- Kaitseb kahjurite eest
- Väetab mulda
- Põhk, rohi
- Paber
- Kile
- Tekstiilid

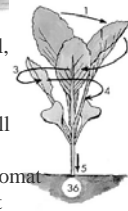

Segaviljelus

- Kaitseb kahjurite eest

- Hernes - uba, porgand, kurk, mais
- Kapsas - peet, seller, kummel, sibul, (ürdid)
- Kartul - kapsas, peiulill, mais
- Kurk - uba, hernes, redis, päevalill
- Kõrvits - peiulill, mais
- Porgand - lehtsalat, peiulill, sibul, tomat
- Sibul - kapsas, porgand, lehtsalat

Erinevad katted ja loorid

- Kaitsevad kahjurite ja külma ees

Erinevad katted ja loorid

- Kaitsevad kahjurite ja külma eest

Kõrvits, kabatsõkk

- Avamaale istutada tavaliselt juuni I poolel, kui öökülmade oht on möödas (+2-5 °C).
- Karastamine, kastmine
- Kasvukohale istutamine:
 - 2x1 m, 1,5x1,5 m (4-6 m)
 - Võib katta kattelooriga.
 - Idulehtedeni mulda

Suhkrumais

- Otsekülv avamaale kattelooriga alla
 - külvata mai lõpus
 - tärkab 2-3 nädalat
 - külvisügavus 3-4 cm
 - pesiti külvamisel 3-4 seemet pessa, pesade vahekaugus 60*60 cm
 - reaskülvi korral reavahe 60-120 cm, taimede vahe 30-40 cm

Suhkrumais Külv ja istutamine

- 3-4 nädalat istikuperiood ja istutamine kattelooriga alla
 - 1-1,5 cm sügavusele, katta liiva või vermikuliidiga
 - kattelooriga eemaldada 2-3 nädala pärast
- 3-4 nädalat istikuperiood ja istutamine kile alla
 - kasutatakse varase saagi saamiseks

